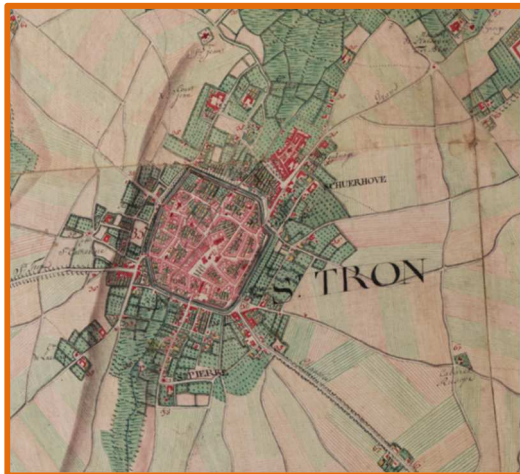

ARCHEOLOGIE NOTA MET BEPERKTE SAMENSTELLING

SINT-TRUIDEN – MELVEREN-CENTRUM

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT
E. KEERSMAEKERS & A. DOUCET

FEBRUARI 2019

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling. Sint-Truiden – Melveren-Centrum

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert
Kevin Bouckaert, Emma Keersmaekers & Alexander Doucet

Opdrachtgever

Sweco Belgium

Projectnummer

2019A47

Plaats en datum

Kortenaken, februari 2019

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2019A47
ISSN 2034-5615

© 2019 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding.....	4
1.1	<i>Algemeen.....</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht.....</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Onderzoeksopdracht.....</i>	<i>9</i>
1.4	<i>Werkwijze en strategie</i>	<i>9</i>
2	Bureauonderzoek	10
2.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>10</i>
2.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data</i>	<i>11</i>
2.3	<i>Beknopte historische beschrijving.....</i>	<i>13</i>
2.4	<i>Datering en situering van het onderzochte gebied.....</i>	<i>16</i>
3	Resultaten bureauonderzoek.....	18
3.1	<i>Beantwoording onderzoeksvragen.....</i>	<i>18</i>
3.2	<i>Potentieel op kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek</i>	<i>18</i>
3.3	<i>Samenvatting.....</i>	<i>18</i>
4	Bibliografie	20
5	Figurenlijst	21
6	Plannenlijst.....	21

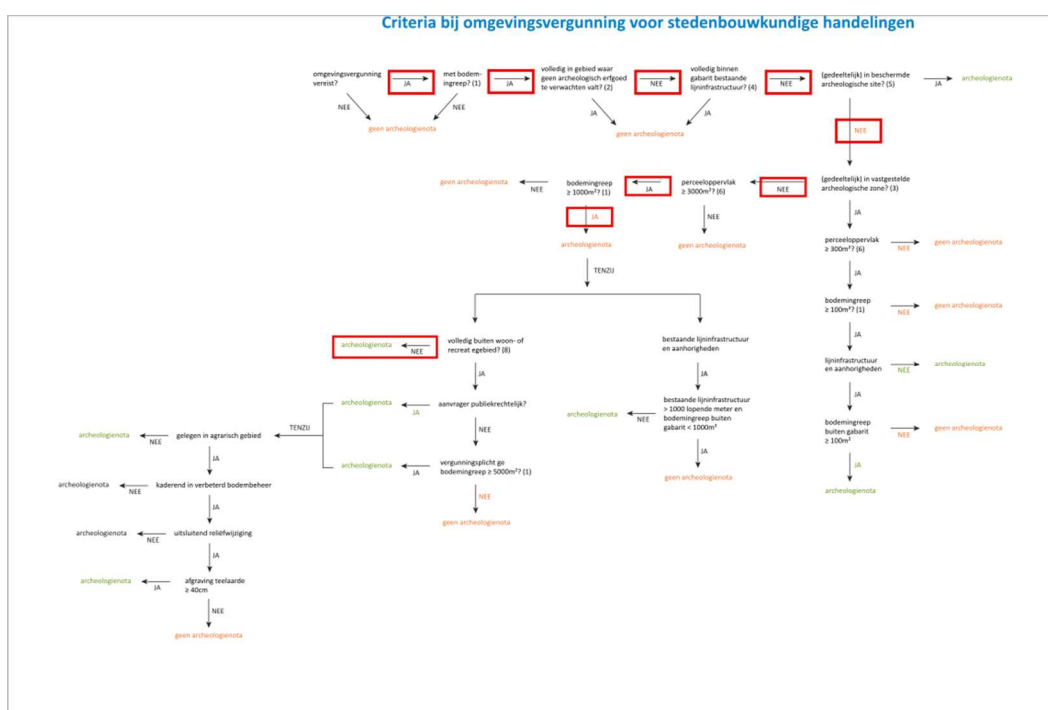
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Sweco Belgium een archeologienota opgemaakt voor de heraanleg van de wegenis ter hoogte van het kruispunt van Melveren-Centrum en de Schoolstraat. De opdrachtgever plant de heraanleg van de kruising van de weg Melveren-Centrum met de Schoolstraat en de Sint-Godfriedstraat. De wegen zullen aangelegd worden in KWS-verharding (asfalt). De Melveren-Centrumstraat zal ter hoogte van de kruising opsplitsen en tussen de beide rijstroken zal een groene zone aangelegd worden, die gescheiden wordt door een verharding in betonstraatstenen. In het midden van deze verharding zal een andere verharding aangelegd worden in printbeton (rode kleur, print betonstraatstenen). Door de groene zones loop een voetpad, aangelegd in printbeton (grijze kleur, print betonstraatstenen) en in twee uithoeken van deze groene zone zullen grasdallen aangelegd worden. Aan beide kanten van de Melveren-Centrum straat zal een fietsstrook aangelegd worden in rode KWS-verharding (asfalt), deze fietsstroken worden van de autoweg gescheiden door een betonnen borduur (ca. 50cm breed). Naast de fietsstroken zal een voetpad aangelegd worden in printbeton (grijze kleur, print betonstraatstenen). In het zuidoosten van het projectgebied zal een bushalte

geplaatst worden. Ter hoogte van de bushalte zal de bodem eveneens verhard worden met printbeton. De parking in het zuidoosten van het projectgebied wordt heraangelegd in mozaïekkeien (herbruik) en d.m.v. witte keien zal de afboording van de parking aangeduid worden. In het midden van de Schoolstraat en de Sint-Godfriedstraat zal een kielgoot in beton aangelegd worden en op de parking wordt een goot in mozaïekkeien voorzien. Er zullen tenslotte ook een dertigtal nieuwe bomen aangeplant worden. Een deel van de huidige bomen blijft behouden. De rijweg zal ca. 65cm dik zijn, de betonnen borduur ca. 18cm, het fietspad ca. 45cm, het voetpad ca. 30cm en de parking ca. 37,5cm. De trottoirband tussen het fietspad en voetpad/berm is ca. 15cm dik, tussen het voetpad en de bouwgrens ca. 8cm. Het projectgebied is ca. 7253,072 m².

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in februari 2019 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, Sweco Belgium, was mevrouw Tine Thonnon. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd.

Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd. Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoonbaar is, wordt dit in de rapportage vermeld.

1. met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

Administratieve fiche			
Naam site:	Sint-Truiden – Melveren Centrum		
Onderzoek:	Archeologienota met beperkte samenstelling		
Ligging:	Limburg, Sint-Truiden, Melveren-Centrum		
Kadaster:	Openbaar domein		
Coördinaten:	A	X	208538,93
		Y	169485,509
	B	X	208563,552
		Y	169498,468
	C	X	208650,893
		Y	169336,484
	D	X	208629,641
		Y	169291,129
Opdrachtgever:	Sweco Belgium nv/sa Herkenrodesingel 8B, bus 3.01 3500 Hasselt		
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba		
Projectcode bureauonderzoek:	2019A47		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	Sweco Belgium		
Grootte projectgebied:	Ca. 7253,072 m ²		
Uitvoeringsperiode:	februari 2019		

Reden van de ingreep

Heraanleg wegenis

Wetenschappelijke vraagstelling:

Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.

Termen Thesauri:

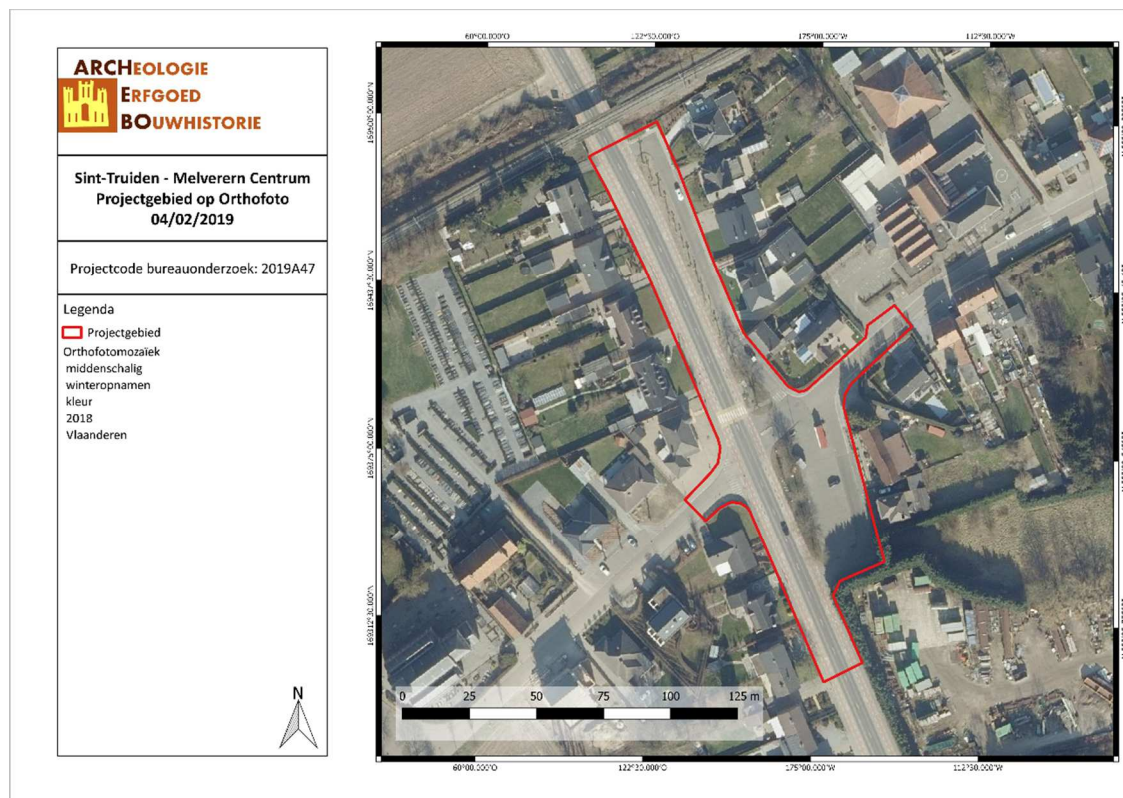
Bureauonderzoek, heraanleg wegenis, lijntracé

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

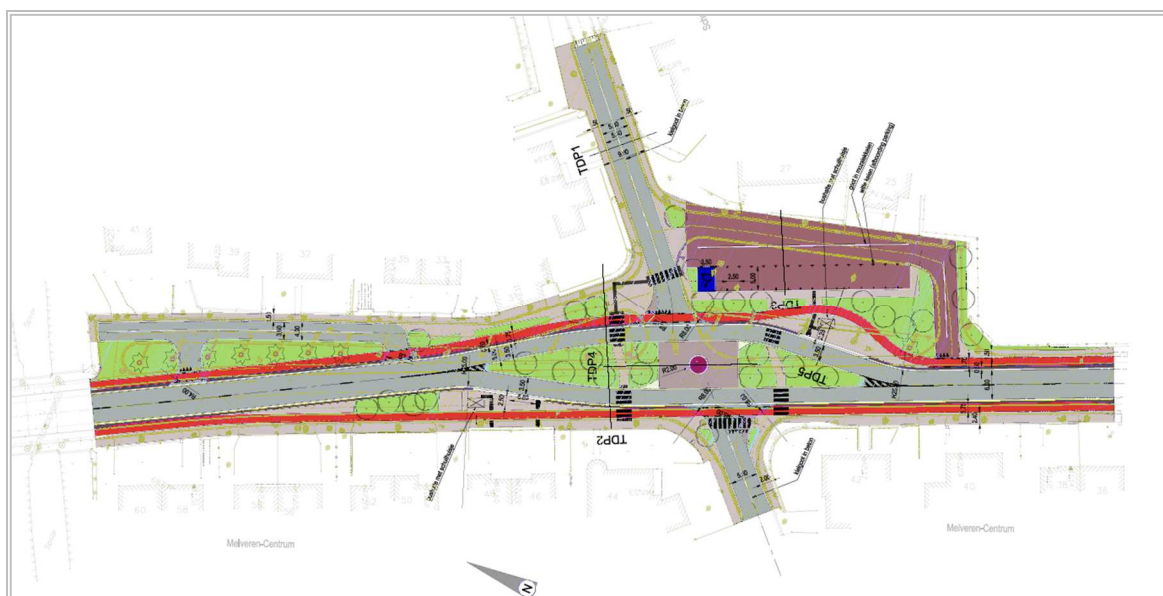
SIME/19/02/04/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2019)

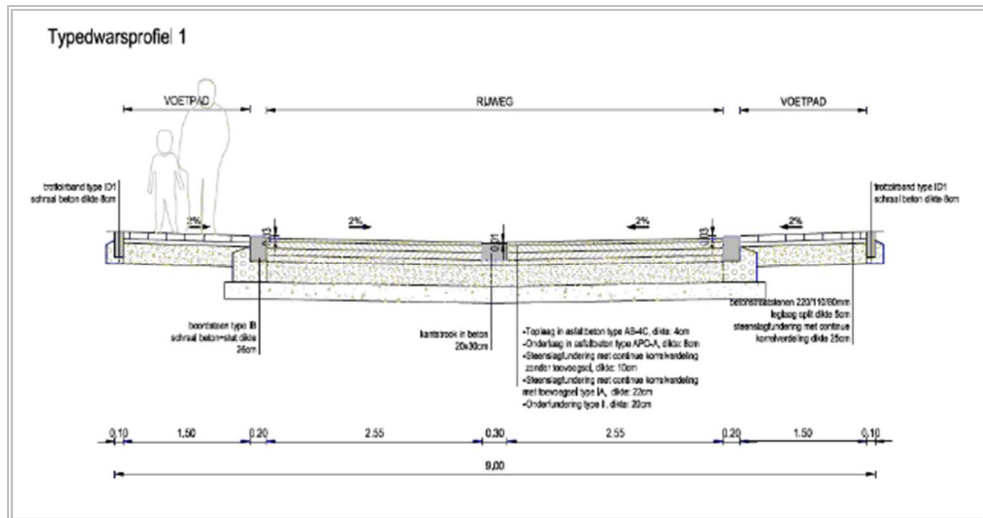

SIME/19/02/04/2 - Digitale aanmaak

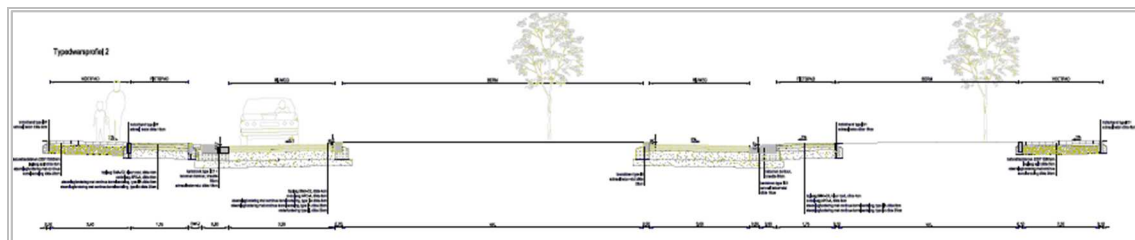
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

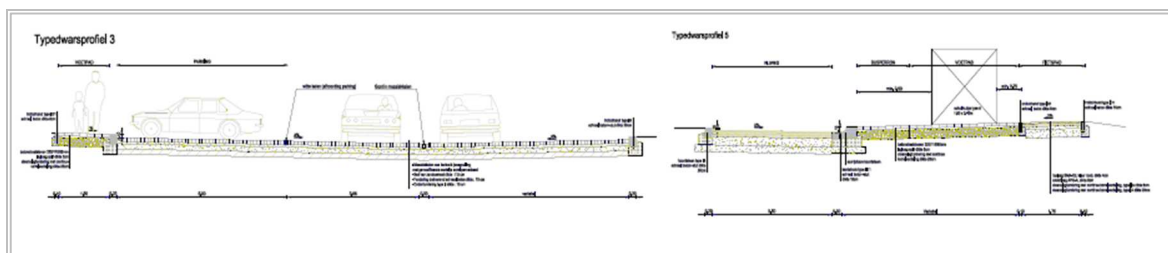
Figuur 4: Toekomstplan (Sweco Belgium, 2019)

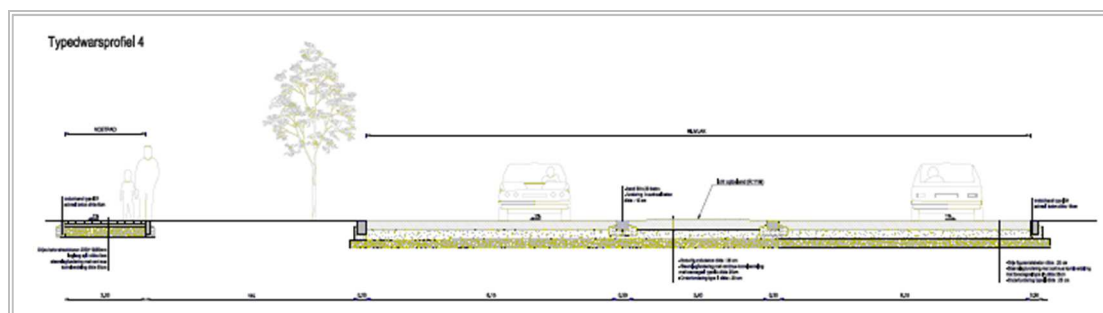
Figuur 5: Dwarsprofiel 1 (Sweco Belgium, 2019)

Figuur 6: Dwarsprofiel 2 (Sweco Belgium, 2019)

Figuur 7: Dwarsprofiel 3 (Sweco Belgium, 2019)

Figuur 8: Dwarsprofiel 4 (Sweco Belgium, 2019)

SIME/19/02/05/3 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)

Randvoorwaarden

Er dienen geen specifieke randvoorwaarden opgenomen te worden, aangezien uit bureauonderzoek is gebleken dat er geen verder archeologisch onderzoek dient te gebeuren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

1.3 ONDERZOEKSOPDRACHT

Tijdens het bureauonderzoek dienen de onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*
3. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE

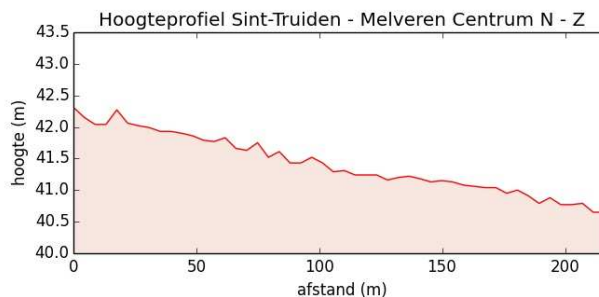
In het bureauonderzoek wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake historie, erfgoed en archeologie met betrekking tot de onderzoekslocatie en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het projectgebied. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied. De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm gebruikt in het programma QGIS.

2 BUREAUONDERZOEK

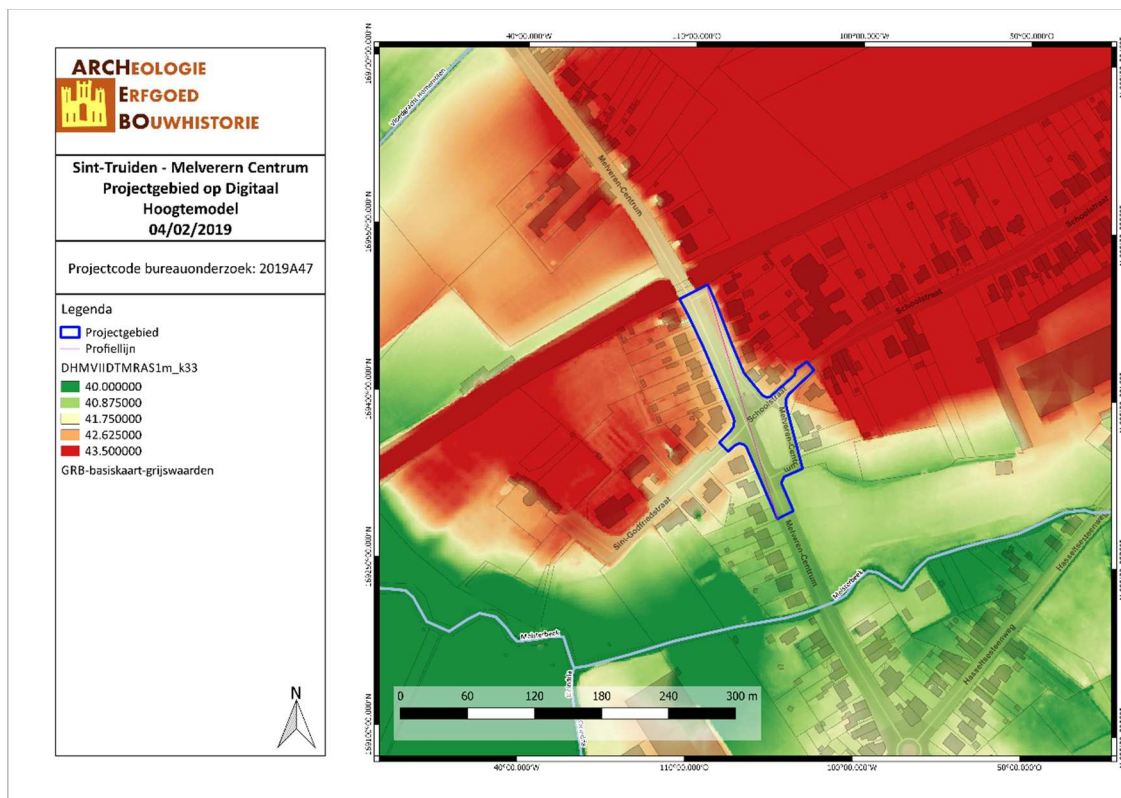
Het bureauonderzoek blijft beperkt tot het beschrijven van de ontwikkeling en de minimale impact die deze heeft op het eventueel aanwezige archeologische erfgoed. De landschappelijke context en een uitgebreide beschrijving van de archeologische en historische context wordt niet opgenomen in de bureaustudie.

2.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

Het projectgebied is gelokaliseerd in de gemeente Sint-Truiden (Limburg). Volgens de Traditionele Landschappenkaart ligt het projectgebied in Stedelijke gebieden en havengebieden. Het terrein zelf bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ca. 40,6 en 42,4 m boven de zeespiegel.

Figuur 10: Hoogteprofiel van het projectgebied (Geopunt, 2019)

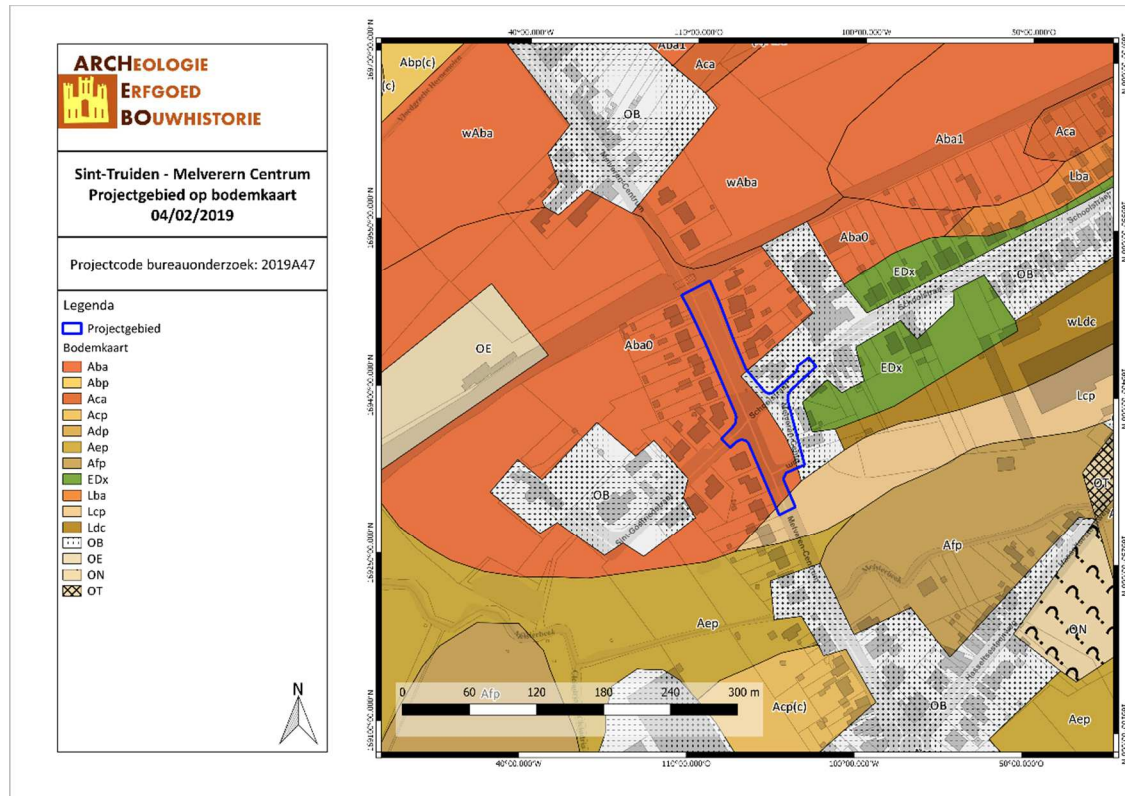
SIME/19/02/04/4 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen ligt het projectgebied deels onder bebouwing (OB), Aba0 en Lcp. Aba0 staat voor een niet gleyige leemgrond met textuur B horizont en een dikke A-horizont. Een Lcp bodem is een zwak gleyige grond op zandleem zonder profielontwikkeling. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bebouwde oppervlakten en de daarbij behorende tuinen zijn kunstmatig zo sterk beïnvloed dat het oorspronkelijk bodemprofiel meestal niet meer te herkennen is.

In de ruime omgeving van het projectgebied zijn de volgende bodemtypes terug te vinden:

- EDx: een matig gleyige en zwakgleyige kleigrond met niet bepaalde profielontwikkeling
- wLdc: matig gleyige zandleemgronden met sterk gevlekte textuur B horizont.
- wAba: een droge leembodem met textuur B-horizont
- Afp: Zeer sterk gleyige gronden met reductiehorizont op leem zonder profielontwikkeling
- OE: Groeve¹

SIME/19/02/04/5 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (DOV, 2019)

2.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGODEKUNDIGE DATA

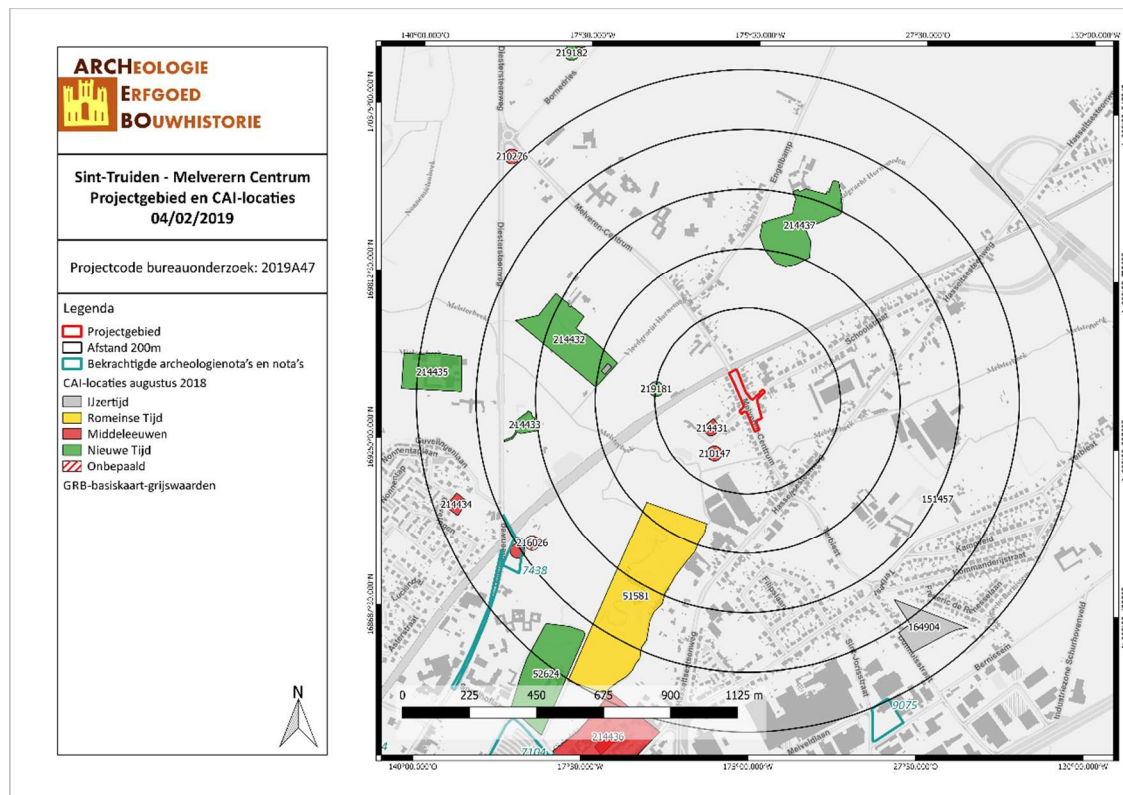
Voor de archeologische en erfgoedkundige data werd gebruik gemaakt van de cartografische gegevens van zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) als de Inventaris van Onroerend Erfgoed. Uit onderstaande kaart blijkt dat het projectgebied nog niet onderzocht werd en zich niet in een archeologische of erfgoedkundige relevante zone bevond. De CAI toont enkele vondsten in de omgeving binnen een straal van 1km aan:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
214435	Site met walgracht	Nieuwste Tijd
214436	Begijnhof	Late Middeleeuwen
151457	Sint-Joriskapel	Middeleeuwen
214437	Walgrachtsite Terkelen	Nieuwe Tijd
164904	Bewoningssporen	IJzertijd
219181	Metaalvondst	Nieuwe Tijd
208884	Muntvondst	Late Middeleeuwen

¹ E. Van Ranst en C. Sys, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 000) (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000).

210147	Muntvondst	Late Middeleeuwen
51581	Fragmenten Romeins bouwmateriaal	Romeinse Tijd
210276	Zegelstempel	Late Middeleeuwen
52624	Speelhof	Nieuwe Tijd
214431	Parochiekerk Salvator Mundi met kerkhof	Middeleeuwen
214432	Kasteel van Horne	Nieuwe Tijd
214433	Watermolen van Horne	Nieuwe Tijd
214434	Parochiekerk Heilig-kruis met kerkhof	Middeleeuwen
216026	Metaalvondst	Onbepaald

Op ongeveer 100m afstand van het projectgebied ligt de Parochiekerk Salvator Mundi met kerkhof (214431), een kerk met oorsprong in het eerste kwart van de 10de eeuw. Aan de hand van metaaldetectie werden twee muntvondsten gedaan uit de Late Middeleeuwen (210147 en 208884), een heilighangertje uit de 16^e – 17^e eeuw (219181), een bronzen zegelstempel (210276) en een versierden sporengesp (216026). Op ca. 400m ligt de walgrachtsite Terkelen (214437) en het kasteel van Horne (214432), eveneens een walgrachtsite. De 17de-eeuwse Sint-Joriskapel (151457) en 18de-eeuwse watermolen van Horne (214433) liggen op ca. 600m van het projectgebied. In de 16de eeuw bouwden de abten van Sint-Trudo een buitenverblijf, het zogenaamde Speelhof (52624). In 2007 werd een onderzoek uitgevoerd bij de overstromingszone van het Speelhof (51581), hierbij werd Romeins bouwmateriaal, Middeleeuws en Postmiddeleeuws aardewerk aangetroffen. Op ca. 1000m ligt nog een 18de-eeuwse site met walgracht (214435), de Parochiekerk Heilig-Kruis met kerkhof uit de Volle Middeleeuwen (214434) en het begijnhof dat opgericht werd in 1265 (214436). Tenslotte werd er in 2014 een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Duifhuisstraat, waren sporen met prehistorisch materiaal, sporen met (vol)middeleeuws materiaal, een ijzertijd gebouwplattegrond en een mogelijke grafheuvel werden gevonden (164904).

SIME/19/02/04/6 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Situering van het projectgebied, archeologische en erfgoedkundige data op de basiskaart (CAI & IOE 2019)

Ongeveer 800 meter ten zuidenwesten van het projectgebied, werd in mei 2018 een bureauonderzoek uitgevoerd door ABO nv voor een projectgebied aan de Diestersteenweg. Het ging in dit geval voornamelijk over de aanleg van een wegtracé, nieuwe riolering en een terrein voor grondverbetering. Men oordeelde dat voor de wegtracé en riolering verder onderzoek uitgesloten werd, gezien vorige verstoringen bij de oorspronkelijke aanleg en de kleine kennisvermeerdering. Het terrein voor grondverbetering heeft een Abo bodem en zou mogelijk doorheen de geschiedenis onbebouwd zijn gebleven. Voor dit terrein stellen zij een proefsleuvenonderzoek voor. Dit onderzoek werd nog niet uitgevoerd.²

2.3 BEKNOPTE HISTORISCHE BESCHRIJVING

Sint-Truiden wordt voor het eerst vermeld in 1133 als *Sancti Trvdonis opidum*, de stad van de Heilige Trudo. Andere namen zijn *uilla Sancti Trudonis* (ca. 1139, 1140 en 1164), *in oppido burgi Sancti Trudonis* (1163), *burgus Sancti Trvdonis* (1174) en *de oppido Sancti Trudonis* (2e helft 12^e eeuw). De stad is genoemd naar Sint-Trudo, de grondlegger van de Abdij van Sint-Truiden. De oudste woonkern van de gemeente, namelijk Zerkingen, werd reeds in de 8ste eeuw vermeld als *Sarchinium*.

In de Romeinse Tijd heeft zich ter hoogte van een kruispunt van heirbanen een kleine bewoningskern gevormd, later gekend als Zerkingen. In 655 stichtte de heilige Trudo een monnikengemeenschap en vijf jaar later liet hij een kerkje bouwen langs de Cicindria (beek). Het graf van Trudo werd een bedevaartsoord, nadat er enkele wonderen hadden plaatsgevonden. In 740 wordt het klooster van Sint-Trudo omgevormd tot een benedictijnenabdij. In 883 bij de inval van de Noormannen, worden de abdij en de omliggende nederzetting verwoest, maar in 938 weer opgebouwd onder impuls van Otto I, keizer van het Duitse Rijk. Toen kwam de abdij en nederzetting ook onder het patronaat van het bisdom Metz. Door de aanwezigheid van vele pelgrims kende ook de handel en dienstverlening een sterke groei. De nederzetting die zich nabij het klooster ontwikkelde, was gekend als *Oppidum Sancti Trudonis*, de stad van de heilige Trudo. De stad groeide uit tot een economisch centrum. Rond 950 werd een nieuwe, driebeukige kerk gebouwd in opdracht van bisschop Adalbero I van Metz, tevens abt van Sint-Truiden. In de 11de eeuw werd de derde, grote Romaanse abdijskerk gebouwd. De abdij kende rond deze periode dan ook een ware bloeiperiode, waardoor ook de omliggende stad floreerde. Rond de abdijskerk groeit Sint-Truiden uit tot een versterkte stad en in dezelfde eeuw ontvangt ze haar stadsrechten. Tussen 1060 en 1085 wordt in opdracht van abt Adelardus II begonnen met de bouw van de vestinggordel rondom de stad en abdij. Ca. 1086 wordt Sint-Truiden ingelijfd bij het prinsbisdom Luik. De abdij behoudt de jurisdictie over een deel van het gebied. De voogdij over de stad is vaak een twistpunt geweest tussen de heren van de omliggende gebieden en heeft aanleiding gegeven tot verschillende belegeringen en plunderingen. Rond 1129 werd deze aarden omwalling vervangen door stenen stadsmuren. De stad werd in de 13de-14de eeuw een centrum van de lakenindustrie en exporteerde o.a. naar Duitsland, Engeland en Frankrijk. De inwoners van de stad sloten zich aan bij andere Luikse steden om medezeggenschap te bekomen in het bestuur van het prinsbisdom. De ambachten wisten een zeker invloed in het stadsbestuur te bemachtigen. De 15de eeuw is een woelige periode voor de stad Sint-Truiden. In 1405 wordt ze belegerd en ingenomen door Hendrik de Horne van Luik, in 1467 hebben de Luikse troepen tegen de troepen van Karel de Stoute gestreden in Brustem met het beleg en de inname van de stad en de verwoesting van de versterkingen tot gevolg. In 1489 wordt de stad belegerd door Robert van der Marck en in 1568 wordt ze ingenomen door Willem de Zwijger. In 1675 wordt de vesting door Lodewijk XIV ontmanteld. De poorten worden opgeblazen en de ommuring verdwijnt geleidelijk.

Door de eeuwen heen had de abt van de Sint-Trudoabdij veel invloed in de stad. Hij was medeheer van de stad en benoemde de schout en schepenen, wat hem een grote bestuurlijke macht gaf. Dit veranderde toen

² Gabriella Kaszas, *Archeologische evaluatie van het bodemarchief Diestersteenweg te Sint-Truiden (prov. Limburg) 22920B* (Hasselt: ABO nv, 2018), <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7438>.

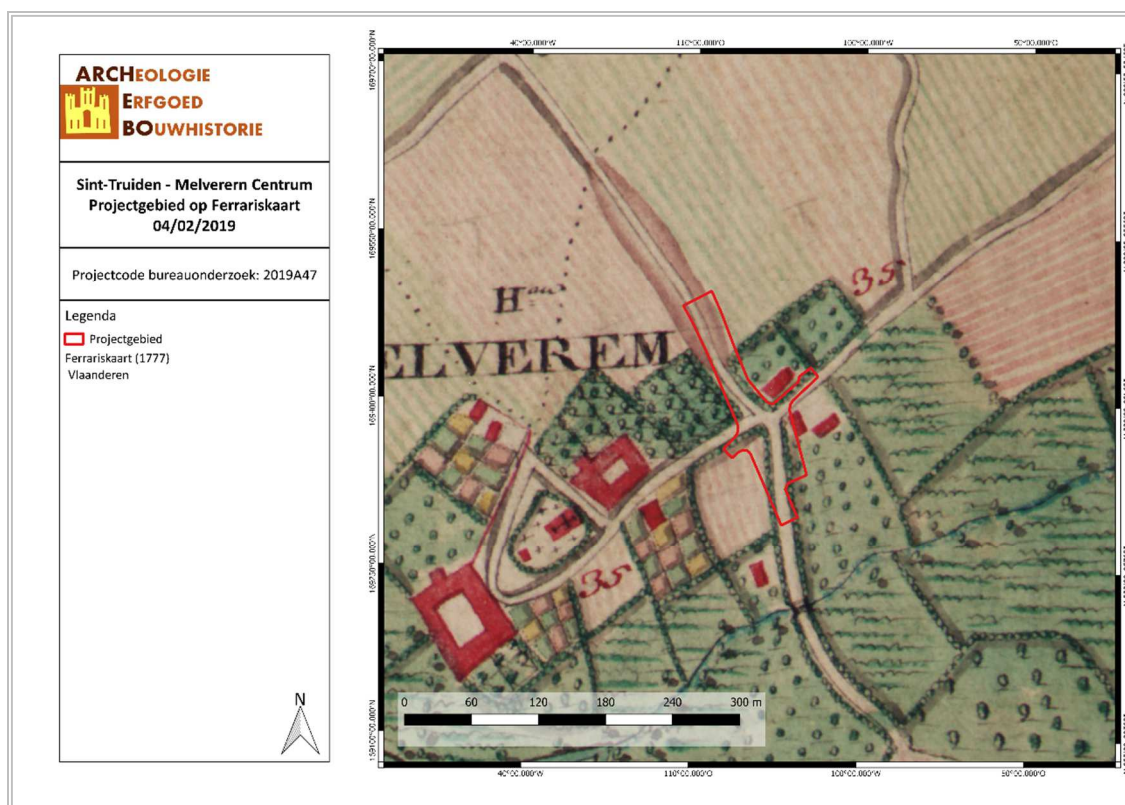
de bisschop van Metz in 1227 zijn rechten op Sint-Truiden aan de prins-bisschop van Luik afstond. In de 17de en 18de eeuw breidde de abdij nog verder uit, waardoor een groot complex ontstond. Daarnaast bezat de abt een kasteel in Nieuwenhoven en de monniken konden hun vrije tijd doorbrengen in het Speelhof. Aan het einde van de 18de eeuw, tijdens de Franse Revolutie, kwam hier snel een einde aan. In augustus 1789 volgde Sint-Truiden de stad Luik in de Revolutie. De inval van de Franse revolutionairen in 1792 bracht het einde van de abdij met zich mee. De abt en monniken vluchtten en de abdijgoederen werden aangeslagen. In 1794 werd Sint-Truiden aangehecht bij de Eerste Franse Republiek. Vanaf 1830 kwam Sint-Truiden onder het Belgisch bestuur, na een korte periode onder het bewind van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.

In de loop van de 19de en 20ste eeuw kende de stad een heropbloei dankzij de fruitteelt in de regio. Tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog werden verschillende huizen verwoest en enkele burgers geëxecuteerd. Tijdens WO II maakten de Duitse troepen gebruik van de luchtmachtbasis van Sint-Truiden als uitvalsbasis. In 1971 werd Halmaal door de gemeente Sint-Truiden ingelijfd. Na de gemeentefusies van 1977 behoren ook Aalst, Brustem, Duras, Engelmanshoven, Gelinden, Gorsem, Groot-Gelmen, Ordingen, Runkelen, Velm, Wilderen, Zepperen en Kerkom-bij-Sint-Truiden tot de gemeente Sint-Truiden.³

Op de Ferrariskaart (1777) is te zien dat de voorloper van het wegtracé reeds aanwezig is op het projectgebied. Langs het projectgebied liggen enkele woningen, akkerland en weiland. Het onderscheid in de percelen is gekarteerd als bomenrijen. Op de 19de -eeuwse cartografische bronnen zoals de Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart blijft de situatie ongewijzigd en is het terrein steeds onbebouwd.

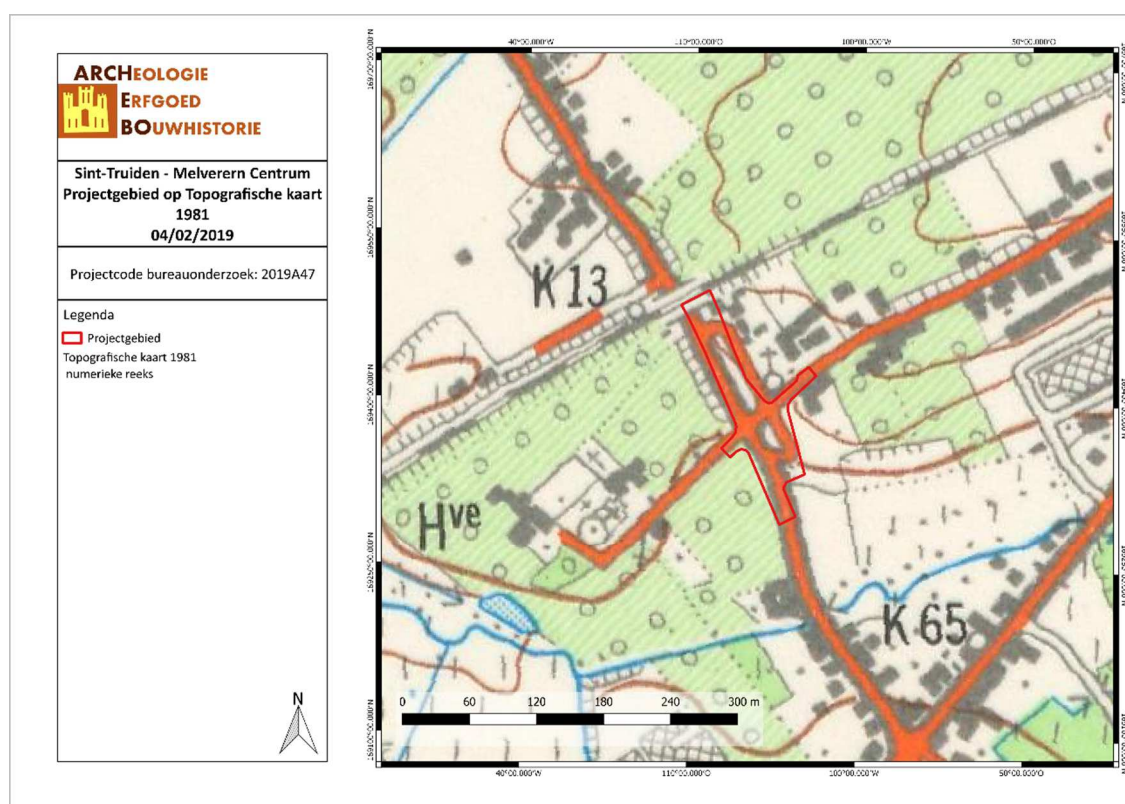
Cartografische bronnen en luchtfoto's uit de 20ste eeuw tonen het projectgebied onbebouwd en ongewijzigd tot de topografische kaart van 1981. Melveren-Centrum wordt uitgebreid en een parking en fietspad worden aangelegd. Verder worden nog enkele bomen aangeplant. Op de volgende orthofoto's tussen 1979 en 2018 is enkel nog te zien dat er meer bebouwing rondom het projectgebied ontstaat.

³ "Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 919", geraadpleegd 2 oktober 2018, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=919>; "Sint-Truiden", *Wikipedia*, geraadpleegd 22 januari 2018, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Sint-Truiden&oldid=50733311>; Agentschap Onroerend Erfgoed, "Sint-Truiden", Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120972>; "Geschiedenis", Sint-Truiden, geraadpleegd 2 oktober 2018, <https://www.sint-truiden.be/geschiedenis-0>.

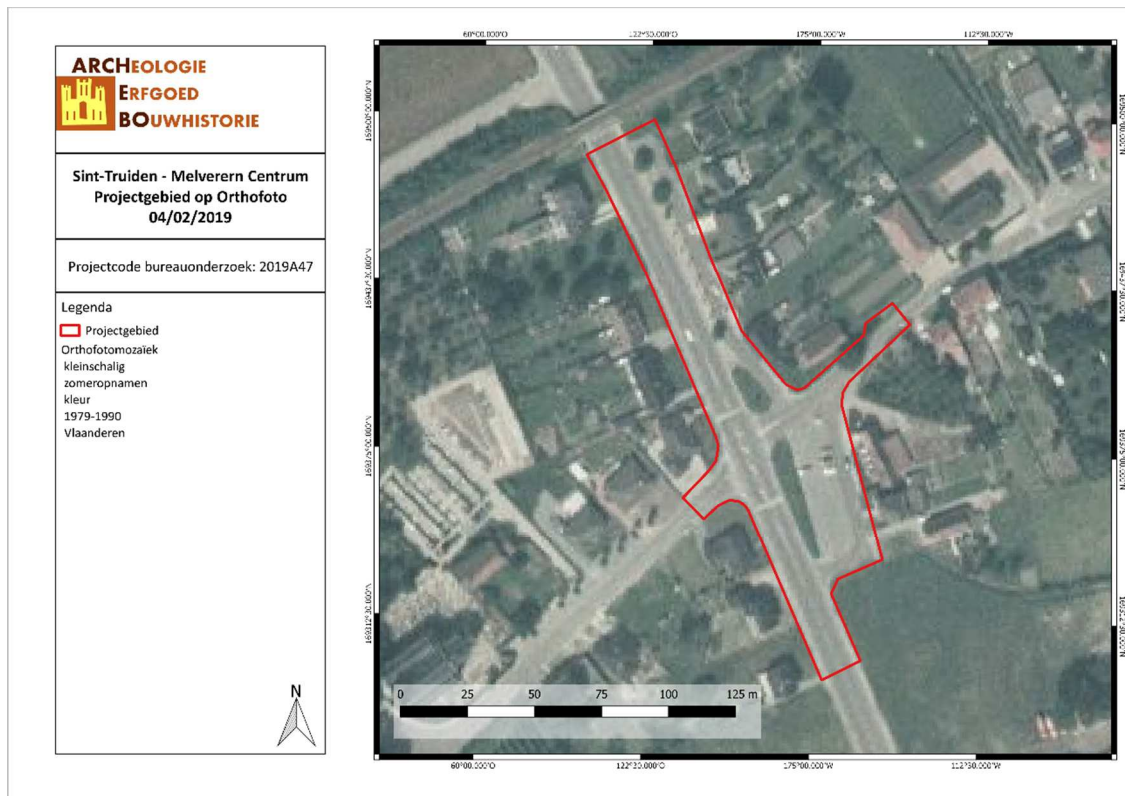
SIME/19/02/04/7 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

SIME/19/02/04/8 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2019)

SIME/19/02/05/9 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (Geopunt, 2019)

2.4 DATERING EN SITUERING VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Zoals aangetoond in het bureauonderzoek, bestaat het projectgebied hoofdzakelijk uit de wegnis ter hoogte van de Schoolstraat en Melveren-Centrum.

Op de Ferrariskaart (1777) is te zien dat de voorloper van het wegtracé reeds aanwezig is op het projectgebied. Langs het projectgebied liggen enkele woningen, akkerland en weiland. Het onderscheid in de percelen is gekarteerd als bomerijen. Op de 19de -eeuwse cartografische bronnen zoals de Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart blijft de situatie ongewijzigd en is het terrein steeds onbebouwd.

Cartografische bronnen en luchtfoto's uit de 20ste eeuw tonen het projectgebied onbebouwd en ongewijzigd tot de topografische kaart van 1981. Melveren-Centrum wordt uitgebreid en een parking en fietspad worden aangelegd. Verder worden nog enkele bomen aangeplant. Op de volgende orthofoto's tussen 1979 en 2018 is enkel nog te zien dat er meer bebouwing rondom het projectgebied ontstaat.

Volgens de CAI liggen er vondsten van de Metaaltijden tot de Nieuwe tijd rondom het projectgebied. Op ongeveer 100m afstand van het projectgebied ligt de Parochiekerk Salvator Mundi met kerkhof (214431), een kerk met oorsprong in het eerste kwart van de 10de eeuw. Aan de hand van metaaldetectie werden twee muntvondsten gedaan uit de Late Middeleeuwen (210147 en 208884), een heilighangertje uit de 16^e – 17^e eeuw (219181), een bronzen zegelstempel (210276) en een versierden sporengesp (216026). Op ca. 400m ligt de walgrachtsite Terkelen (214437) en het kasteel van Horne (214432), eveneens een walgrachtsite. De 17de-eeuwse Sint-Joriskapel (151457) en 18de-eeuwse watermolen van Horne (214433) liggen op ca. 600m van het projectgebied. In de 16de eeuw bouwden de abten van Sint-Trudo een buitenverblijf, het zogenaamde Speelhof (52624). In 2007 werd een onderzoek uitgevoerd bij de overstromingszone van het Speelhof (51581), hierbij werd Romeins bouw materiaal en Middeleeuws en Postmiddeleeuws aardewerk aangetroffen. Op ca. 1000m ligt nog een 18de-eeuwse site met walgracht (214435), de Parochiekerk Heilig-Kruis met kerkhof uit de Volle middeleeuwen (214434) en het begijnhof dat opgericht werd in 1265 (214436).

Tenslotte werd er in 2014 een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Duifhuisstraat, waar sporen met prehistorisch materiaal, sporen met (vol)middeleeuws materiaal, een ijzertijd gebouwplattegrond en een mogelijke grafheuvel werden gevonden (164904).

3 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

3.1 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat het oorspronkelijke wegtracé reeds op het projectgebied aanwezig was op het einde van de 18de eeuw. De eerste aanpassing is te zien op de orthofoto van 1979 – 1990, Melveren-Centrum wordt uitgebreid en een parking en fietspad worden aangelegd. Verder worden nog enkele bomen aangeplant. Op de volgende orthofoto's tussen 1979 en 2018 is enkel nog te zien dat er meer bebouwing rondom het projectgebied ontstaat.

2. Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?

Op basis van de cartografische en historische bronnen kunnen geen voorspellingen gegeven worden voor de te verwachte structuren of constructies op het projectgebied.

3. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

Het gehele projectgebied onderging een recente verstoring gezien de heraanleg van de wegenis ca. 1979. Er is verharding aanwezig op het volledige terrein.

3.2 POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING EN AFWEGING VERDER ONDERZOEK

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het volledige projectgebied verstoord werd door de eerdere heraanleg van Melveren-Centrum. Op het Digitaal Hoogtemodel is te zien dat het projectgebied toen ook is afgegraven, hierbij werd naar alle waarschijnlijkheid de B-horizont en een deel van de C-horizont verstoord, waarin potentiële archeologische sporen zich bevinden. Gezien de grote verstoring op het projectgebied zal slechts een geringe kenniswinst mogelijk zijn.

3.3 SAMENVATTING

ARCHEBO bvba voerde een bureauonderzoek met beperkte samenstelling uit voor de heraanleg van de wegenis ter hoogte van de Schoolstraat en Melveren-Centrum. Het terrein heeft grotendeels een Aba0 bodem. Verder ligt het oostelijke deel onder bebouwing (OB) en komt in het zuiden een Lcp bodem voor.

De opdrachtgever plant de uitbraak van de bestaande wegenis en omliggende verharding, om deze opnieuw te kunnen opbouwen. Er bevinden zich 16 CAI-locaties rondom het projectgebied tot ca. 1000m, gaande van de metaaltijden tot de Nieuwe Tijd. Op de Ferrariskaart (1777) is te zien dat de voorloper van het wegtracé reeds aanwezig is op het projectgebied. Langs het projectgebied liggen enkele woningen, akkerland en weiland. Het onderscheid in de percelen is gekarteerd als bomenrijen. Op de 19de-eeuwse cartografische bronnen zoals de Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart blijft de situatie ongewijzigd en is het terrein steeds onbebouwd. Cartografische bronnen en luchtfoto's uit de 20ste eeuw tonen het projectgebied onbebouwd en ongewijzigd tot de orthofoto van 1979-1990. Melveren-Centrum wordt uitgebreid en een parking en fietspad worden aangelegd. Verder worden nog enkele bomen aangeplant. Op de volgende orthofoto's tussen 1990 en 2018 is enkel nog te zien dat er meer bebouwing rondom het projectgebied

ontstaat. Gezien de omvang van de werken en verharding, is het bodemarchief van het projectgebied mogelijk zwaar verstoord.

De kosten-baten analyse is ontoereikend voor dit project gezien de aard van de aanvraag en de mate van verstoring op het projectgebied. De archeologische en historische waarde van het terrein wordt niet genegeerd maar gezien de resultaten van het bureauonderzoek is er slechts een kleine kans op kennisvermeerdering. Daarom wordt aangeraden om het gehele plangebied vrij te geven voor de geplande werken.

SIME/19/02/05/10 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)

4 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 2.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, januari 2019.

E. Van Ranst en C. Sys, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 000) (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000).

Gabriella Kaszas, Archeologische evaluatie van het bodemarchief Diestersteenweg te Sint-Truiden (prov. Limburg) 22920B (Hasselt: ABO nv, 2018), <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7438>

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed, "Sint-Truiden", Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120972>

"Geschiedenis", Sint-Truiden, geraadpleegd 2 oktober 2018, <https://www.sint-truiden.be/geschiedenis-0>.

"Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 919", geraadpleegd 2 oktober 2018, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=919>;

"Sint-Truiden", Wikipedia, geraadpleegd 22 januari 2018, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Sint-Truiden&oldid=50733311>

5 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2019)	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019).....	7
Figuur 4: Toekomstplan (Sweco Belgium, 2019)	7
Figuur 5: Dwarsprofiel 1 (Sweco Belgium, 2019)	8
Figuur 6: Dwarsprofiel 2 (Sweco Belgium, 2019)	8
Figuur 7: Dwarsprofiel 3 (Sweco Belgium, 2019)	8
Figuur 8: Dwarsprofiel 4 (Sweco Belgium, 2019)	8
Figuur 9: Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)	9
<i>Figuur 10: Hoogteprofiel van het projectgebied (Geopunt, 2019)</i>	<i>10</i>
Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019).....	10
Figuur 12: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (DOV, 2019)	11
Figuur 13: Situering van het projectgebied, archeologische en erfgoedkundige data op de basiskaart (CAI & IOE 2019)	12
Figuur 14: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)	15
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2019)	15
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de luchtfoto van 1979-1990 (Geopunt, 2019)	16
Figuur 17: Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)	19

6 PLANNENLIJST

SIME/19/02/04/1 - Digitale aanmaak	6
SIME/19/02/04/2 - Digitale aanmaak	7
SIME/19/02/05/1 - Digitale aanmaak	9
SIME/19/02/04/4 - Digitale aanmaak	10
SIME/19/02/04/5 - Digitale aanmaak	11
SIME/19/02/04/6 - Digitale aanmaak	12
SIME/19/02/04/7 - Digitale aanmaak	15
SIME/19/02/04/8 - Digitale aanmaak	15
SIME/19/02/05/9 - Digitale aanmaak	16
SIME/19/02/05/10 - Digitale aanmaak	19